

## O zabavení v právu tiskovém.

Napsal JUDr. *František Storch*, c. k. dvorní rada a professor české university v Praze.

### Oddíl prvý.

#### *O účelu a způsobech zabavení vůbec.*

Zabavením nebo, chceme-li se přidržeti označení všeobecnějšího, konfiskací v nejširším smyslu rozumíme všeliký úřední výkon, kterým se věc nějaká podrobuje disposiční moci veřejného orgánu, aniž bylo vyžádáno k tomu svolení toho, kdož posud měl možnost jí disponovati. Zda dotčený veřejný orgán převede věc při tom zároveň ve svoje držení resp. uschování, či ji ponechá v držení posavadním, arci s výhradou svého práva disposičního, jest jednostejno.<sup>1)</sup> Povahou svojí konfiskace náleží buď do práva hmotného nebo formálního. Do onoho zejména potud, pokud účelem jejím jest, buďsi způsobiti tomu, kdož nějakého činu trestného se dopustil, újmu majetkovou, anebo zabrániti dalším škodám, jež by z takového činu mohly vzniknouti, anebo konečně zameziti nebezpečenství, že nějaký čin trestný teprve budoucně bude spáchán. V prvém z obou případů máme činiti s opatřením rázu trestního,

---

<sup>1)</sup> Sr. *Pražák*, „Beschlagnahme“ v Mischlerově a Ullbrichově Oesterr. Staatswörterb. 2. vyd. I. str. 484 dd. O rozličném významu, jaký má slovo „zabavení“ v různých zákonech, v. zvláště *Mothes*, Die Beschlagnahme, 1903 str. 2—8. Sr. také čl. *Dochowiv* „Einziehung“ v Holtzendorffově Rechtslex. I. (3. vyd.).

v obou ostatních policejního. Formální povahy konfiskace jest tam, kde má sloužiti účelům processním, buďsi že má se jí zabezpečiti budoucí vykonatelnost rozsudku, nebo rozsudek ten má se skutečně vykonati, nebo že mají se zabezpečiti průvody potřebné k vedení důkazu. Platné právo vyjadřuje rozdíl mezi různými těmito způsoby konfiskace z části alespoň i co do terminologie. Pro konfiskaci náležející do hmotného práva trestního užívá názvu „p r o p a d n u t í“ a „z n i č e n í“ (německé právo „zájem“, „zabrání“, „Einziehung“), pro konfiskaci processní „z a b a v e n í“, „Beschlagnahme“. Označení posléz uvedeného užívá jak rakouské, tak německé právo také o z a b a v e n í t i s k o p i s ů.

Účel a z toho plynoucí právní povaha konfiskace jsou ovšem rozdílny podle toho, do jakého právního oboru konfiskace sama náleží.

#### A) Konfiskace v právu trestním.

V právu trestním konfiskace vyskytuje se ve formě trestu p r o p a d n u t í a z n i č e n í věci. „Zničení“ můžeme pokládati ovšem jen potud za zvláštní způsob propadnutí, pokud účinkem obojího jest, že posavadní vlastník věci pozbývá vlastnictví, jenže při propadnutí toto vlastnictví zároveň přechází na stát, čehož při zničení není. Někdy bývá tímto způsobem posuzován i trest záležející v tom, že se věc učiní n e u p o t ř e b i t e l n o u. Proti tomu však *Schoetensack*<sup>2)</sup> právem ukazuje k podstatnému rozdílu, který jeví se v tom, že tento posléz uvedený způsob trestu nikterak se nedotýká vlastnictví.

Věci samy, o něž tu běží, jsou t. z. „i n s t r u m e n t a e t p r o d u c t a s c e l e r i s“. Totiž věci, které jsou určeny a zároveň způsobilé k tomu, aby jimi čin trestný byl spáchán; nebo kterých k účelu tomu skutečně bylo užito; nebo které činem trestným byly vyrobeny.

N ě m e c k ý zákon trestní rozeznává toliko „zabrání“, „zájem“ věci („Einziehung“) a učinění jí neupotřebitelnou („Unbrauchbarmachung“), neuváděje vedle toho ještě zvláště „zničení“.

<sup>2)</sup> *Schoetensack*, Der Konfiskationsprozess, 1905, str. 23.

Zároveň pak § 40 určuje povšechné podmínky a meze „zabrání“ a to tímto způsobem:

„Gegenstände, welche durch ein vorsätzliches Verbrechen oder Vergehen hervorgebracht, oder welche zur Begehung eines vorsätzlichen Verbrechens oder Vergehens gebraucht oder bestimmt sind, können, sofern sie dem Täter oder einem Teilnehmer gehören, eingezogen werden.

„Die Einziehung ist im Urteile auszusprechen.“

Vedle toho § 41 má zvláštní ustanovení o tom, kdy lze u č i n i t i n e u p o t ř e b i t e l n ý m nějaký spis, vyobrazení nebo znázornění a k jejich vyrobění určené plotny a formy:

„Wenn der Inhalt einer Schrift, Abbildung oder Darstellung strafbar ist, so ist im Urteile auszusprechen, dass alle Exemplare sowie die zu ihrer Herstellung bestimmten Platten und Formen unbrauchbar zu machen sind.

„Diese Vorschrift bezieht sich jedoch nur auf die im Besitze des Verfassers, Druckers, Herausgebers, Verlegers oder Buchhändlers befindlichen und auf die öffentlich ausgelegten oder öffentlich angebotenen Exemplare.“

Odstavec 3. stanoví zvláštní zmírnění, když jen část spisu atd. jest trestnou.

Konečně § 42 připouští, aby tyto tresty byly ukládány i způsobem ř í z e n í o b j e k t i v n é h o :

„Ist in den Fällen des §§ 40 und 41 die Verfolgung oder Verurteilung einer bestimmten Person nicht ausführbar, so können die daselbst vorgeschriebenen Massnahmen selbständig erkannt werden.“

Způsob řízení, jež při tom sluší zachovávat, upravují §§ 477—479 něm. ř. tr.

Vedle těchto ustanovení všeobecných z. tr. německý také ještě při jednotlivých činech trestných zvláště — a to za podmínek z části odchylných — dovoluje nebo nařizuje takový zájem. Tak jest tomu v §§ 152, 295, 296a, 360, 367, 369.

Právo francouzské má alespoň všeobecné ustanovení o konfiskaci některých určitých věcí potud, že čl. 11 franc. zák. tr. prohlašuje za trest společný „aux matières criminelles et correctionnelles:“

„... la confiscation spéciale, soit du corps du délit, quand la propriété en appartient au condamné, soit des choses produites par le délit, soit de celles qui ont servi ou qui ont été destinées à le commettre...“

V našem právu trestním naproti tomu, nehledíme-li k §§ 36 dd. tr. zák. důchodkového, takových všeobecných ustanovení není. Toliko § 240 lit. b) a § 241 z. tr., obsahují ustanovení rázu všeobecnějšího jmenující mezi tresty ustanovenými na přečiny a přestupky také „propadnutí zboží, věci prodejných a nářadí“ a prikazující věci, jež byly za propadlé prohlášeny (resp. výtěžek jejich prodejem dosažený) chudinskému fondu místa, kde čin trestný byl spáchán. Jinak máme tu činiti jen s řadou předpisů zvláštních, jež týkají se toliko některých určitých činů trestných nebo některých jejich kategorií. Ustanovení, aby určité věci byly prohlášeny za propadlé, nebo byly zničeny nebo učiněny neupotřebitelnými, obsahují zejména: zbrojní patent z 24. října 1852, §§ 29—34 a 36; zákony o nákažl. nemocech zvířecích a dobytčím moru z 29. února 1880, ř. z. č. 35, §§ 46 a č. 37, § 39; zák. o třaskavinách z 27. května 1885, § 7; zák. o porušování potravin ze 16. led. 1896, § 20; zák. o ochraně práva známkového ze 6. ledna 1890, § 27, práva auktorského z 26. prosince 1895, § 56 a práva patentního z 11. ledna 1897, §§ 100 a 101; § 3 zákona o ochraně svobody volební a shromažďovací z 26. ledna 1907, č. 18 ř. z. při přečinu podplácení k účelům volebním; konečně některé zákony finanční.<sup>3)</sup> Z obecného zákona trestního náleží sem ustanovení o propadnutí daru při zločinech §§ 104 a 105 a při přestupku § 311; potom o propadnutí zboží, věci prodejných a nářadí (§ 240 lit. b) při přečinech a přestupcích obsažených v §§ 296, 325, 326—328; rovněž o „ztrátě“ — slovo znamenající patrně totéž, co v citovaných §§ „propadnutí“ — zásob a zboží v §§ 362, 364 a 445 a o povinnosti tyto zásoby vydati stanovené v § 355. Konečně lze sem i počítati ustanovení, arci velmi kusé i neurčité, § 136 tr. ř. o falšovaných veřejných papírech úvěrních a mincích.<sup>4)</sup>

<sup>3)</sup> *Eglauer*, Gefällsstrafrecht (Oesterr. Staatswörterb. 2. vyd. II. str. 212) uvádí tyto zákony a příslušná jejich ustanovení.

<sup>4)</sup> Sr. níže oddíl lit. D. (str. 394 dd.).

Jestliže konfiskaci (ve formě propadnutí a zničení) ve všech těchto případech počítáme k trestům po rozumu hmotného práva trestního, nechtěli jsme tím předstihovati rozhodnutí o právní její povaze. Zákonodárný důvod pro tento způsob trestů dán jest, byť i ne napořád, přece z veliké část samou povahou věcí, na nichž tyto tresty se vykonávají. Jsou to totiž většinou věci, jejichžto ponechání v rukách posavadního držitele mohlo by způsobiti nebezpečství pro statky a řád právní. Na př. nebezpečství, že jich bude užito k opakování dřívějšího nebo spáchání nového činu trestného; nebo nebezpečství, že neopatrným s nimi zacházením, ba snad i zcela nahodile vzejde někomu škoda na životě, zdraví, majetku a pod. Tuto povahu mají na př. zbraně, třaskaviny, zkažené potraviny, nástroje a materiálie ke spáchání činů trestných. Při věcech, jež byly vyrobeny činem trestným, na př. porušením cizího práva známkového, auktorského nebo patentního, jde hlavně o to, aby jejich prodejem, rozšiřováním atd. nedála se další škoda tomu, jehož právo již činem trestným samým bylo porušeno; nebo — jako při falšování veřejných papírů úvěrních nebo mincí — aby byly staveny další škodné účinky činu trestného.

Kdežto tedy vřadění těchto způsobů konfiskace do zákona trestního nasvědčovalo by tomu, že v nich máme spatřovati tresty po rozumu hmotného práva trestního: zmíněný zákonodárný důvod ukazuje patrně za hranice tohoto právního oboru, v obor práva policejního, a vtiskuje oněm „trestům“ ráz opatření správního, p o l i c e j n ě p ř e d s t i ž n ě h o. Není proto divu, že o právní jejich povaze doktrina jest v rozporu. Platí to zejména o doktríně německé, kteráž touto otázkou zvláště horlivě se zabývala. Přehled různých o tom projevených mínění podává *Schoetensack* str. 7—26, kterýž citátem z vládních motivů k osn. z. tr. něm. (str. 8, pozn. 2) ukazuje, jak málo ujasněné byly představy o této věci při zdělávání tohoto zákona.

„Učinění neupotřebitelným“ (§ 41 tr. z. něm.) pokládá se většinou<sup>5)</sup> jen za předstižné opatření policejní, poněvadž při něm nezáleží na tom, čím věc jest, ani nejde o to, aby

<sup>5)</sup> Mínění odchylná jsou ovšem také zastoupena. Sr. *Schoetensack* l. c. str. 19.

tím vinníkovi byla způsobena jaká újma. „Z a b r á n í“ (§ 40) naproti tomu jen někteří, jako *Liszt, Beling, Frank, Nissen, Koebner*, prohlašují vždy za opatření správní (policejní), poněvadž — jak praví *Liszt* L. B. des deutschen Str. R. § 58, I. 2 — jeho „účelem není, aby byl porušen nějaký zájem zločincův,“ kdežto mínění, že by mělo výlučně povahu trestu, zastoupeno jest jen ojedinele *Glücksmanem*.<sup>6)</sup> Obecné mínění však, jež nejostřeji formulovali *Merkel*<sup>7)</sup> a *Binding*<sup>8)</sup>, a jež také zevrubně vymezil a obsírně odůvodnil *Schoetensack* str. 7—19, trvá na obojakém rázu zabrání, prohlašujíc je potud za p o l i c e j n í, s o u d e m n a ř í z e n é o p a t ř e n í, pokud zasahuje věci nenáležející vinníkovi, ostatek pak za pravý (vedlejší) t r e s t. V podobném smyslu i *Finger*<sup>9)</sup> přiznává mu povahu trestu tam, kde „jen vedle trestu hlavního může býti uloženo a má vinník jím býti postižen“: tam pak, kde samostatně a bez zmíněného účelu lze je naříditi, je prohlašuje za „ryzí opatření policejní“.

I pro právo r a k o u s k é nezbyvá než uznati, že právní povaha konfiskace není jednotná. Sluší pak tu rozeznávati moment m a t e r i e l n ý a f o r m á l n ý. Co do stránky materiélné jsou četné případy propadnutí, při kterých jest zcela nepochybným účelem zákonodárným, způsobiti vinníkovi újmu majetkovou, již by zvýšena byla intenzita trestu hlavního na čin trestný uloženího. Tak jest tomu při propadnutí daru podle §§ 104, 105 a 311 z. tr. (přijímání darů ve věcech úředních a svádění ke zlému užívání moci úřední) a § 3 zákona z 26. ledna 1907 a při propadnutí pokladen a náradí tajné společnosti podle § 296 z. tr. Co do §§ 104 a 105 již *Herbst*, komm. I. při § 104 č. 6 poukázal k tomu, že propadnutí daru nebo jeho ceny jest nařízeno bezvýminečně, tedy i pro ten případ, kdyžby úředník

<sup>6)</sup> *Glücksman*, Die Rechtskraft der strafprozessualen Entscheidungen über Einziehung und Unbrauchbarmachung, 1898, (citováno u *Schoetensacka* str. 19).

<sup>7)</sup> *Merkel*, Lehrbuch des deutschen Strafrechts, 1889, str. 227 a 228.

<sup>8)</sup> *Binding*, Die Normen und ihre Übertretung I. 2. vyd. 1890, str. 31 a 32; Handbuch des deutschen Strafrechts I. 1885, str. 84, 85, 497 (odchylně však v Grundriss des deutschen Strafrechts I. 5. vyd. 1897, § 97 II. 1).

<sup>9)</sup> *Finger*, Lehrbuch des deutschen Strafr. I. 1904, str. 496.

daru nebo jeho ceny již neměl v rukou nebo je byl zatím vrátil. Z toho *Herbst*, arcíř s dávkou opatrnosti, vyvozuje: „... so scheint der gedachte Erlag allerdings die Natur einer Strafe an sich zu tragen“. Důvod *Herbstův* jest zajisté správný a platí rovnou měrou i o propadnutí podle § 3 cit. zák. z 26. led. 1907. Na jiný účel nelze tu již proto mysliti, že zákon nehledí k povaze a určení věci, jež byla dána darem, a ukládá povinnost jej nebo cenu jeho složití výslovně v i n n í k o v i (§ 104: „Auch hat er ... zu erlegen“). Při deliktu § 296 nastává z propadnutí pokladen a náradí újma majetková jen nepřímo, pokud ztráta uložená společnosti zasahuje i její členy. Intencí zákona však jest, aby právě tyto osoby fyzické trestem byly dotčeny, již proto, že společnost sama jakožto nedovolená po právu neexistuje. Tu všude můžeme tedy propadnutí pokládati za t r e s t.

V ostatních nahore vytčených případech nelze sice tvrditi, že by zákon vylučoval účel, způsobiti vinníkovi újmu majetkovou; ba lze se i domnívati, že jest mu dosažení tohoto účelu žádoucím. Avšak není to ani účel jediný, ani hlavní. Spíše vystupuje tu v popředí onen z počátku naznačený účel p ř e d s t i ž n ě - p o l i c e j n í, jenž určuje materielnou povahu konfiskace. V těchto případech nezbyvá ovšem než připustiti, že zabavení jest buď výlučně opatřením předstižně-policejním anebo, sloužíc jak účelům policejním, tak trestním, má povahu smíšenou.

Přece však zbývají pravidelně některé momenty rázu f o r m á l n ě h o, jež zabavení, i když materielný jeho účel jest ryze policejní, jsou společny s tresty a činí z něho proto instituci práva trestního. To jsou tyto:

a) Povšechnou podmínkou zabavení jest spáchání u r č i t ě h o č i n u t r e s t n ě h o. Při ustanoveních, jež uvedli jsme ze všeobecného zákona trestního, věc ani nemůže býti pochybnou, poněvadž zákon trestní co do přečinů a přestupků uvádí propadnutí výslovně mezi způsoby trestu (§ 240 lit *b*), co do zločinů pak tato podmínka v §§ 104 a 105 nepochybně jest vyjádřena. Podobně i zák. tr. důchodkový uvádí propadnutí mezi „způsoby trestu“ (§ 36) a zahrnuje je spolu s trestem peněžitým společným názvem „trestů majetkových“ (§ 37). Rovněž i ostatní citované zákony speciálně připínají zabavení ke skutkové povaze zcela

určitých činů trestných. Nelze sice popírat, že by i potřeba nějakého opatření policejního mohla být odůvodněna spácháním nějakého činu trestného. Ale i potom trvá tu zásadný rozdíl ten, že pro opatření policejní spáchání činu trestného nemůže být podnětem jediným a tedy také ne nezbytnou podmínkou, ježto nebezpečností, jemuž má být zabráněno, může nastati a poznáno být, i když ani žádný takový čin trestný spáchán nebyl. Jest-li tedy opatření nějaké vázáno takovou podmínkou, stírá se tím s něho částečně ráz pouhé předstižnosti, na místo které v t o m t o s m ě r u nastupuje r e p r e s s i v n o s t vyznačující opatření t r e s t n í.

b) Formou, ve kteréž nařízení konfiskační může být učiněno, jest vůbec r o z s u d e k o d s u z u j í c í, kterýmž se propadnutí atd. ukládá jakožto trest vedlejší ke zstření trestu hlavního. I to jest náležitost, jež by při opatřeních rázu jen policejního byla nevysvětlitelnou. Že pak náležitost tato jest podstatnou, to jest pro obor obecného zákona trestního, jenž, jak jsme viděli, propadnutí zcela zřejmě počítá mezi způsoby trestu, odůvodněno již podle § 1. ř. tr., kterýž nedovoluje, aby někdo byl „p o t r e s t á n“ pro čin trestný soudům k rozsuzování přikázaný leč jen „vedle r o z s u d k u příslušným soudcem vyneseno.“

Ale i ostatní sem náležející zákony jsou v dokonalé shodě s tímto názorem. V některých z nich stanoví se dotčený formální požadavek výslovně. Tak jest tomu nejen v § 38 zák. tr. důchodkového, nýbrž i v § 56 zák. o právu aukt., v § 100 zák. o pr. patentním, v § 20 zák. o potravinách. Tu všude se nařizuje, že propadnutí má být vysloveno „trestním náležením“, „při odsouzení“ nebo „s odsouzením“, podle § 23 zák. o potrav. také „trestním příkazem“. V ostatních citovaných zákonech pak se totéž alespoň docela samozřejmě předpokládá, ježto by jinak tyto zákony nebyly opominuly dáti ustanovení o tom, kterým orgánům a za kterých podmínek přísluší takový výrok činiti. Nebudíž proti tomu namítáno, že i v jiných případech přikazuje se soudům trestním, aby v rozsudku odsuzujícím činili výrok o některých opatřeních, jež jsou zcela nepochybně rázu správního resp. policejního, jako jsou: odevzdání do pracovny a do polepšovny a dozor policejní. Tu všude soud prohlašuje se toliko o p ř í p u s t n o s t i těchto opatření, ale sám jich přímo nenařizuje. Soud-

covský výrok znamená tu tedy jen formálnou podmínku, kterou se sice obmezuje, avšak nevylučuje nařizovací moc úřadů administrativních. Zabavení naproti tomu nařizuje se přímo výrokem soudním, úřadům správním pak přísluší jen obsah tohoto výroku vykonati, když onen výrok nabyt právní moci (§ 408 řádu trest.).

c) Předpokládá se, že věc, jež má býti zabavena, náleží v i n n í k o v i. Konečně

d) propadnutí, jakožto trest vedlejší ukládá se vedle jiného trestu h l a v n í h o.

Z těchto pravidel jsou arci hojné výjimky, jimiž konfiskace i po stránce formálné nabývá povahy opatření policejního. Od podmínky vytčené pod lit. a) neupouští se sice výslovně nikdy, ale nezřídka tato podmínka pozbývá praktické účinnosti tím, že zákon nežádá, aby její splnění bylo formálně zjištěno výrokem soudním (podmínka lit. b), ano přestává někdy i na tom, že zjištěny byly okolnosti, které mohou odůvodniti snad jen povšechné podezření, že takový čin byl spáchán (sr. na př. § 38 odst. 3, 4 a 5 zák. o dobytčím moru). Nejčastěji upouští se od podmínky lit. c) a dovoluje se prohlásiti věci za propadlé, i když ani odsouzenému nenálezejí (§ 7 zák. o třaskavinách, § 46 resp. 39 zákonů o nákažl. nemocech zvířecích a dobytčím moru, § 20 zák. o potrav., § 56 zák. o právu auktorském a § 101 zák. o pr. patentním).

Různých modifikací docházejí také podmínky vytčené pod lit. b) a d). Nejprve rozumí se samo sebou, že tam, kde rozhodování o některém činu trestném přikázáno jest úřadům s p r á v n í m, přísluší těmto úřadům také nařizovati propadnutí. Příklad podává § 31 zák. o ochraně známek. Další modifikaci obsahuje § 46 odst. 4 zák. o nákažl. nemocech zvířecích, podle kteréhož úřad politický může se svolením státního zastupitelství veřejnou dražbou prodati věci, které lze prohlásiti za propadlé (zvířata a suroviny), i když ještě propadnutí nebylo soudně vyřčeno, „když jeví se toho třeba z ohledů veřejných nebo udržování jest spojeno s náklady nepoměrně velikými“.

Nejzávažnější modifikace však nastává z obou těchto podmínek v ten způsob, že dovoluje se někdy učiniti výrok o propadnutí ve formě n á l e z u o b j e k t i v n é h o, a to buďsi v rozsudku osvobozujícím (§ 101 zák. pat.) anebo i tam, kde vůbec

ani nedostává se podmínek, aby určitá osoba trestně byla stíhána nebo odsouzena (§ 46 zák. o nákažl. nemocech zvíř. a § 20 odst. 2 zák. o potravinách).

### B) Zabavení v právu processním.

Zabavením ve vlastním smyslu nazýváme to, jež děje se k účelům processním. Takové zabavení vyskytuje se v řízení civilním (§§ 259—262, 298, 346—348, 379, 382 exekučního řádu z r. 1896), v řízení trestním důchodkovém (§ 552 zák. tr. důchodkového, kdež užívá se pro ně názvu „Beschlagnahme“) i ve vlastním řízení trestním. Nám tu jde jen o zabavení v tomto řízení posléz uvedeném. Tu pak podle účelu, pro který se předsebere, můžeme rozeznávat zase trojí způsob zabavení, a to:

1. **Zabavení exekuční.** Trest propadnutí, o němž právě bylo pojednáno, vyznačuje se tou zvláštností, že se vykonává přímo na určité věci. Tuto zvláštnost má společnou s tresty záležejícími v tom, že se nařídí, aby věc nějaká byla zničena nebo učiněna neupotřebitelnou. Tato zvláštnost jest příčinou, že výkon jejich není možný jinak, než když prve věci, na nichž má býti proveden, byly přivedeny v držení příslušného orgánu úředního nebo byla mu nad nimi zjednána možnost disposiční. Prostředkem k tomu jest zabavení, kteréž jeví se býti v tomto směru výkonem exekučním.

Již *Friedmann* str. 71 a 72 konstatoval, že o tomto způsobu zabavení nemáme vůbec podrobnějších ustanovení. Ba možno říci, že zákon opominul upravití nejenom tento způsob zabavení, nýbrž skoro i sám způsob exekuce, k jejímž výkonům prováděcím zabavení náleží. Bezobsažný jinak § 408 ř. tr. přestává na tom, že odkazuje tento způsob exekuce k působnosti příslušných orgánů správních.

2. **Zabavení k zabezpečení exekuce.** Zabavení exekuční předpokládá rozsudek odsuzující (nebo nález objektivný) nabyvší právní moci. Avšak ještě před tím, než řízení trestní dospělo tohoto stadia, může se naskytnouti potřeba zabavení. Vykonatelnost soudního výroku, kterýmž nějaké věci prohlašují se za propadlé nebo nařizuje se, že mají býti zničeny nebo učiněny neupotřebitelnými, mohla by býti zmařena, kdyby se vyčkávalo, až bude lze pro-

vésti zabavení exekuční. Do té doby by věci ty mohly býti zničeny, zcizeny, ukryty, spotřebovány a pod., čímž by zmizel nebo se stal nedostupným předmět budoucí exekuce. Jestliže pak i řízení civilní pro případy obdobné poskytuje prostředků k zabezpečení budoucí vykonatelnosti rozsudku odsuzujícího („prozatímná opatření“ podle §§ 378 dd. exekučního řádu), jest úplně odůvodněno, aby podobná možnost byla zjednána i pro účely řízení trestního. Této možnosti poskytuje zabavení. Jím vymyká se věc, na které trest bude třeba vykonati, dispozici dočasného držitele a zabezpečuje se tak proti nahodilostem právě dotčeným. Podle účelu svého toto zabavení nemůže trvati déle, než řízení trestní s právní mocí bylo ukončeno. Nebylo-li zrušeno již dříve, poněvadž vyšlo na jevo, že nedostává se podmínek, aby věc zabavená mohla býti stížena některým z trestů nahoře zmíněných, buďsi dotčeným okamžikem úplně pomíjí nebo přechází v zabavení exekuční.

Ustanovení práva našeho o tomto způsobu zabavení třeba shledávati po různých zákonech speciálních. Vedle trestního zákona důchodkového, jehož § 552 uvádí mezi účely zabavení „die auf dem Gegenstande und den Hilfsmitteln der Übertretung ruhende Haftung für die den Straffall treffenden Vermögensstrafen... geltend zu machen,“ třeba vytknouti nejprve patent zbrojní. Zabavení („odnětí“) zbraně, o němž mluví § 25 tohoto zákona, má patrně účel, zabezpečiti vykonatelnost trestu propadnutí zbraně uloženého v § 36. Zvláštností<sup>10)</sup> jest při tom, že zabavení děje se tu bez rozkazu soudního, z vlastní moci orgánu, který vinníka při činu trestném (neoprávněné nošení zbraně) postihl.

Týž účel processní vytýká § 105 zák. patentního slovy: „... damit durch diese Sicherstellungsverkehrungen Eingriffsgegenstände und Eingriffsmittel dem künftigen Verfall oder der Umgestaltung<sup>11)</sup> im Sinne des § 100 und 101 nicht entzogen... werden“.

<sup>10)</sup> Zvláštnost vyskytuje se v § 25 ve spojení s § 39. Tu má zabavením zbraně obzvláště toho býti dosaženo, aby majetník její byl donucen k zaplacení trestu peněžitého.

<sup>11)</sup> „Přeměnou“ jest míněna taková, kterou se věc činí neupotřebitelnou k trestnému účelu.

Ne sice výslovně, ale podle smyslu činí totéž i zákon o ochraně známek a zákon o ochraně práva auktorského. V § 28 odst. 1 prvého z obou zákonů dává se tomu, jemuž činem trestným bylo ublíženo, právo, „ještě před vynesením nálezu trestního žádati, aby byly zabaveny nebo jinak uschovány věci naznačené v § 27 odst. 1.“ To jsou právě ty věci, v příčině kterých škodující může žádati, aby byly učiněny k účelu svému neupotřebitelnými (nástroje výhradně nebo po výtce upotřebitelné k nápodobení nebo neoprávněnému označování); nebo aby byly zničeny (zásoby snad pohotově jsoucí nápodobených známek a neoprávněně zhotovených známek a označení); konečně pak neoprávněně připojené známky a taková též označení, v jichžto příčině může žádati, aby ze zboží nalézajícího se v držení odsouzeného nebo z obalu byly odstraněny, byť i tím zbožím samo bylo zničeno,“ — t. j. vesměs věci, které mají býti zasaženy tresty tu naznačenými.

Zcela podobně § 59 zákona o právu aukt. dává tomu, komu bylo ublíženo, přečinem naznačeným v § 51, právo, „ještě před vynesením nálezu trestního . . . žádati, aby byly zabaveny nebo uschovány věci naznačené v § 56 . . .“ K těmto věcem náležejí nejprve ty, jež mohou býti prohlášeny za propadlé, t. j. rozmnoženiny a nápodobeniny určené k odbytu a při neoprávněném provozování také rukopisy, knížky textové, partitury a úlohy; potom ty, o kterých může býti nařízeno, aby byly učiněny neupotřebitelnými, t. j. zařízení výlučně určená k rozmnožování nebo nápodobení (otisky, odlitky, plotny, kameny a formy). Processní účel zabavení jest i tu samozřejmý.

Za to v řadě trestním samém nemáme o tomto způsobu zabavení výslovných ustanovení žádných.

O tom, zdaž ustanovení obsažená v §§ 139 dd. ř. tr., jež týkají se v první řadě zabavení k účelům důkazním, možno rozšiřovati i na tento jeho způsob, lze uvažovati teprve ve spojení s výkladem o dalším způsobu zabavení processního, kterýmž jest právě

3. z a b a v e n í k ú č e l ů m d ů k a z n í m, t. j. zabavení, jež děje se k tomu konci, aby v držení soudu byly přivedeny věcné průvody nebo zjednána mu byla možnost jimi disponovati.

Pokud jde o to, kterak platné právo naše se zachovává co do těchto dvou posledních způsobů zabavení, sluší vytknouti toto:

Řád trestní dává nejprve v § 98 odst. 2 právo soudci vyšetřujícímu konajícimu přípravné vyšetřování, aby, pokud to možná, v z a l v s o u d n í u s c h o v á n í „věci, na nichž nebo jimiž čin trestný byl spáchán, nebo o kterých lze se domýšleti, že jich pachatel zanechal na místě činu, vůbec pak věci, jež mají obviněným nebo svědky býti uznány, anebo kterých lze jiným způsobem užití k vedení důkazu.“ „Vzetí v uschování“, o němž jest tu řeč, jest výkonem, kterýmž provádí se i zabavení; zde však uvádí se — arci nevhodně — ve spojení jen s účely důkazními.<sup>12)</sup>

Další sem náležející ustanovení zákon obsahuje v §§ 139 dd., kdež jedná se o tom, jak sluší pátrati po věcech, „jichžto držení nebo prohlednutí může býti důležitě pro určité vyšetřování“ (prohledávání domu a osoby) a (§ § 143 a 144) je zabaviti, byly-li nalezeny. Nemůže býti pochybno, že tím jsou míněny nejprve věci, které mají povahu věcných průvodů, jako jsou listiny (§ 143, odst. 2) a předměty ohledání (§ 98 odst. 2), a že tedy jde i tu o zabavení k ú č e l ů m d ů k a z n í m.

Avšak soudíme, a zastávali jsme toto mínění již dříve, že široké označení v § 139 zahrnuje v sobě vedle toho i věci, které podle ustanovení hmotného práva trestního mají prohlášeny býti za propadlé nebo mají býti zničeny nebo učiněny neupotřebitelnými, a že tedy, jinými slovy, v tom zahrnuto i zabavení k z a b e z p e č e n í e x e k u c e.<sup>13)</sup> Slovo „vyšetřování“ v § 139 neznamená totiž podle našeho mínění nic jiného, než „řízení trestní“, k tomu pak zajisté náleží také výkon rozsudku nebo nálezu, kterým věc nějaká prohlašuje se za propadlou. Za další doklad toho uvedli jsme §§ 126 a 127 instr. pro soudy tr. obsahující ustanovení o tom, jak mají býti po skončeném řízení

<sup>12)</sup> Sr. naproti tomu § 94 ř. tr. n ě m., kdež označují se věci, jež sluší vzítí v uschování anebo jinak zabezpečiti, slovy: „Gegenstände, welche als B e w e i s m i t t e l für die Untersuchung von Bedeutung sein können oder der E i n z i e h u n g unterliegen.“

<sup>13)</sup> Sr. *Storch*, Říz. tr. rak. II. str. 48, pozn. 3.

trestním zničeny nebo nepotřebnými učiněny nebo prodány některé věci, jež byly v soudním uschování. Zvláště pak ukázali jsme k tomu, že podle našeho práva nelze v tomto směru činiti rozdíl mezi prohledáváním a zabavením, ježto § 139 odst. 1 a § 143 odst. 1 navzájem se doplňující nedávají k tomu nijaké příčiny. Dodati by slušelo, že tomu neodporuje ani § 367, kterýž má jen zvláštní ustanovení o věcech náležejících soukromému účastníku v ten rozum, že mají býti vráceny po nastalé právní moci rozsudku. Zabavení, o němž jedná ř. tr. v §§ 139 dd., týká se tedy obojí skupiny případů vytčených nahoře pod č. 2. a 3.

Není bez důležitosti a budiž proto znova zvláště vytčeno, že ř. tr. podle citovaných ustanovení uvádí zabavení ve spojitosti s prohledáváním domu a osoby. Toto prohledávání, jak známo, lze vůbec konati jen k rozkazu soudcovskému, důvody opatřenému, jež vydává soudce pro vyšetřování příslušný (nebo dožádaný), když již řízení trestní (alespoň přípravné vyhledávání) bylo zavedeno (arg. § 139 odst. 1. slova: „für eine bestimmte Untersuchung“). V přípravném vyhledávání policejním dává prohledávání (domu) konati státní zástupce skrze úřady bezpečnosti za podmínek a náležitostí § 88 odst. 3. Mimo to mohou úředníci soudní nebo úřadu bezpečnosti naříditi a dáti vykonati prohledávání domu i bez rozkazu soudcovského, je-li nebezpečnost v prodlení. Ve zvláštním případě § 141 odst. 2 mohou pak dokonce i zřízenci úřadu bezpečnosti z vlastní moci vykonávati prohledávání domu. Zabavení věcí při takovém prohledávání nalezených přísluší tu všude předsebráti tomu orgánu, kterýž byl oprávněn konati prohledávání. Mimo to mohla by se k zabavení naskytnouti příležitost také při výkonu ohledání (§ 98 odst. 2 ř. tr. a § 102 instr. pro soudy tr.). Orgán konající ohledání, t. j. soudce k řízení příslušný, nebo soudce dožádaný, nebo za podmínek § 88 odst. 3 také úřad bezpečnosti, směl by předsevzít i zabavení.

Pro otázky, jimiž vzhledem k tiskopisům bude se nám zabývati, třeba vytknouti zvláště dvojí věc: nejprve, že zabavení podle toho, jakým orgánem se koná, jest z pravidla soudcovské a jen v určitých případech a za určitých podmínek nesoudcovské (administrativní, policejní); potom, že koná se jen, když již řízení trestní pro určitou věc trestní bylo zavedeno.

O tom, co má se státi s věcmi zabavenými, když jich není již třeba k účelu processnímu vytčenému pod. č. 2. a. 3., zákon nemá nijakého ustanovení. Toliko § 126 instr. pro soudy tr. ukládá soudu, aby po pravoplatně skončeném trestním řízení „učinil zákonným ustanovením přiměřená opatření“ „o věcech, které jsou buď v úřadě depositním, nebo vůbec v soudním uschování.“ K tomu pak dodává:

„Hiebei ist insbesondere auch zu bestimmen, welche Gegenstände aus dem strafgerichtlichen Depositenamte in das civilgerichtliche zu übertragen, oder einer Partei auszufolgen, . . . . seien . . . .“

Kusost tohoto ustanovení jest zřejma z toho, že se netýká otázky, jak má soud sobě počínati, když by již před dobou zmíněnou v cit. § 126 se ukázalo, že není třeba, aby věci dále zůstaly zabaveny. A přece tato otázka vtírá se nám při zabavení, jež bylo předsevzato k zabezpečení exekuce, tenkrát, když se již za trvajících řízení ukáže, že nedostává se podmínek, aby věc zabavenou bylo lze prohlásiti za propadlou, nebo naříditi, aby byla zničena nebo učiněna neupotřebitelnou; při zabavení pak, jež stalo se k zabezpečení důkazu, tenkrát, když důkaz věcmi zabavenými buďsi byl proveden (leč kde by možnost obnovy řízení kázala jinak, sr. cit. § 126), anebo se ukázalo, že jimi ani veden nebude. Avšak i bez výslovného ustanovení věc nemůže býti pochybnou, poněvadž jde o případy, kde pominul důvod, aby věci déle měly zůstati zabaveny. Mimo to nasvědčuje tomu i ustanovení § 367 ř. tr. týkající se věcí, „o kterých soud se přesvědčil, že náležejí soukromému účastníku“, nebo, jak se vyjadřuje odst. 2., „věcí odňatých škodujícímu“. Tyto věci mají zásadně vráceny býti vlastníkovi teprve, až rozsudek nabude právní moci, leč by obviněný svolil, aby se tak stalo ihned (§ 367 odst. 1). I před hlavním přelíčením má takové věci navrátiti již soudce vyšetřující, „není-li třeba je dále uschovávat i k tomu konci, aby byl usvědčen obviněný, některý spoluvinník nebo účastník, a svoluje-li k tomu obviněný a žalobce.“ Zásadně tedy dopouští se i zde vrácení takových věcí ihned, jakmile se ukázalo, že jich k účelu processnímu (vedení důkazu) nebude potřeba. Že vyhledává se k tomu ještě dalších podmínek (svolení obviněného, resp. také

žalobce), vysvětluje se zvláštní povahou těchto věcí. Uznává se tu vrácením jejich zároveň v l a s t n í c t v í soukromého účastníka (škodujícího), čehož tam, kde věci zabavené vracejí se prostě t o m u, u k o h o b y l y z a b a v e n y, není.

4. Zabavení může se také díti za účelem r e s t i t u c e s o u k r o m o p r á v n é, t. j. k tomu konci, aby byla vrácena vlastníku věc, která byla nalezena buď „mezi věcmi obžalovaného, některého spoluvinníka nebo účastníka činu trestného“ nebo „na místě, kam ji tyto osoby položily nebo daly jen k uschování“ (§§ 367 a 375 ř. tr.). I tu však možný jest zároveň účel processní (zabezpečení důkazu), jak vysvětá z toho, že věci mají býti vráceny z pravidla teprve, až rozsudek nabude právní moci, že však dovoluje se tak učiniti dříve, „není-li jejich uschování třeba k tomu konci, aby byl u s v ě d ě n obviněný, některý spoluvinník nebo účastník“ (§ 367).

### C) Zabavení v právu policejním.

Účelem opatření policejních jest, zabrániti nebezpečství, jež by z nějakého faktického stavu mohlo vzejíti pro statky právní a řád právní. Poněvadž tu jde jen o m o ž n o s t právního poškození, tedy o zabránění škodě, která by teprve budoucně mohla vzniknouti, jest tato činnost policejní vždycky povahy p ř e d s t i ž n é, p r a e v e n t i v n é. Avšak možnost aneb i skutečná již existence takového nebezpečství může býti objevena i tím, že byl spáchán nějaký čin trestný. Tím totiž může odůvodněna býti obava, že z takového činu trestného vedle škody již způsobené vzejdou nebo vzejíti mohou další následky záhubné pro statky právní. Tu bude úkolem policie, aby nebezpečství těchto dalších následků odčinila. Poněvadž tu jde o následky již spáchaného činu trestného, můžeme tuto činnost policie nazývati r e p r e s s i v n ě - p o l i c e j n í, naproti čemuž ona prvnější její činnost, jež spáchání takového činu nepředpokládá, může býti označena jako p ř e d s t i ž n ě - p o l i c e j n í ve vlastním smyslu.

Že také zabavení věcí může se díti k těmto účelům policejním, vysvitlo, tuším, již z výkladu, jež jsme podali v předcházející

statí *A* o propadnutí a ostatních podobných trestech podle ustanovení zákonů trestních. Kdežto však propadnutí atd., i když se děje za účely policejními, alespoň formálně zachovává sobě ráz trestu: zabavení policejní liší se od něho nejprve tím, že nepředpokládá nezbytně dřívějšího spáchání činu trestného, jímž by majetník věci pro statky právní nebezpečných nabytí držení jejich. Ale i při zabavení *r e p r e s s i v n ě - p o l i c e j n í m*<sup>14)</sup> zbývá ještě rozdíl, třeba jen formální, přece dosti závažný. Nelze totiž činiti je závislým na podmínce, aby spáchání činu trestného bylo zjištěno prve pravoplatným výrokem soudním. Pro činnost policejní stačí, že příslušný orgán *j a k ý m k o l i z p ů s o b e m* nabytí vědomosti o spáchání takového činu trestného.

Konečně pak třeba vytknouti ještě jednu okolnost, která sice není neklamným příznakem opatření policejních, ale může přece přispěti ke stanovení rozdílu mezi nimi a tresty. Činnost policejní, má-li býti účelnou, může míti místa jen tam, kde zjištěny jsou okolnosti nasvědčující tomu, že určité nebezpečství *s k u t e č n ě n a s t a l o*, nebo by *n a s t a t i m o h l o*, t. j. kde běží o nebezpečství *i n c o n c r e t o*. Má-li proto konfiskace míti ráz policejní, byť i jen *r e p r e s s i v n ě - p o l i c e j n í*, jest proto nezbytno, aby tu byly okolnosti, jež takovému konkrétnímu nebezpečství nasvědčují. K tomu konci však jest třeba, aby orgán konfiskaci nařizující nebo ze své moci vykonávající měl právo uvažovati, zda takové okolnosti tu skutečně jsou, a podle toho se rozhodnouti, zda konfiskace má se předsevzítí či nemá. Jinými slovy: konfiskace ve smyslu ryze policejním nemůže z pravidla býti obligatorní, nýbrž jen *f a k u l t a t i v n á*. Jestliže tedy zákon nařizuje konfiskaci jen fakultativně, dovoleno jest z toho souditi, že tato konfiskace co do materiálního svého účelu *m ů ž e* alespoň (jakkoliv nemusí) býti rázu policejního. Naproti tomu *o b l i g a t o r n í* způsob jejího nařízení spíše zase nasvědčuje tomu, že zákonodárným důvodem buď vůbec nebylo žádné nebezpečství, nebo leda toliko nebezpečství *i n a b s t r a c t o*. Na tom, kterému orgánu přikazuje se právo konfiskaci nařizovati, potom nezáleží; i konfiskace od soudu vycházející *m ů ž e* po stránce materiální míti povahu opatření poli-

<sup>14)</sup> Sr. nahoře str. 382.

cejního, jakož naopak bylo by lze mysliti sobě — a shledáme, že právě v příčině tiskopisů věc byla kdysi praktické důležitosti — konfiskaci sice policejní, avšak vzhledem k účelu svému mající materielně povahu trestu.

Ovšem, jak řečeno, zmíněné právě kritérium není neklamné. Zejména fakultativnost konfiskace (propadnutí, zabrání) přikázané s o u d ů m jest srovnatelná i s materielně-t r e s t n í její povanou; neboť i t r e s t y bývají v zákonech ukládány fakultativně, poněvadž zákon chce ponechati soudu, aby uvážil, zda ten neb onen trest v některém případě pokládá za spravedlivý anebo vhodný. Na druhé straně obligatornost nějakého opatření není ještě naprostým popřením jeho rázu materielně-p o l i c e j n í h o; může nebezpečství, jež oním opatřením má býti odvráceno, býti takové, že, jak alespoň zákonodárce si věc představoval, nastává z a v š e c h o k o l n o s t í, že tedy nebezpečství abstraktní jest vždy zároveň již také nebezpečstvím konkrétním, z kterých příčiny zakročení policejní nařizuje se tu kategoricky. Fakultativnost a obligatornost jsou tedy jen jedním momentem pro posouzení materielně-právní povahy příslušného ustanovení. Vedle toho bude však vždy třeba zkoumati také ostatní okolnosti, jako na př. povahu věci, jež má býti konfiskována, účel a povahu zákona obsahujícího ono ustanovení a pod. Tím vysvětluje se, že na př. „zabraní“ nařízené v § 40 zák. tr. německého jen fakultativně, přes to m ů ž e míti povahu trestu, kdežto „učinění nepotřebným“, jež v § 41 nařizuje se obligatorně, materielně má nepochybně povahu opatření policejního.

Propadnutí, jež ukládá náš všeob. zák. tr. a nahoře uvedené zákony speciální, má i po této stránce ráz trestu, ježto ukládá se napořád obligatorně.<sup>15)</sup> Naproti tomu zabavení jakožto opatření prozatímné může míti účel policejní podle některých zákonů speciálních, byť i bylo nařizováno soudem. Nejzřejměji jest to vyjádřeno v § 105 zák. pat., kdež uvádí se jako účel „soudního zabavení, soudního nebo jinakého uschování nebo opatrování“:

<sup>15)</sup> Výjimku činí § 20 zák. o porušování potravin, kdež propadnutí ukládá se fakultativně; obligatorně pak tenkrát, když bylo shledáno, že dotčené věci jsou zdraví škodlivé. Tu tedy důvodem obligatornosti jsou patrně ohledy policejní.

„zabrániti, aby se čin, který se jako trestný stíhá, dále nekonal nebo neopakoval.“ Podobně § 28 odst. 1 zák. o ochraně známek a § 59 odst. 1 zák. o pr. auktorském mluví o „opatřeních potřebných k tomu konci, aby se zamezilo opakování. (zák. o pr. aukt.: „spáchání nebo opakování“) činu trestného“.

Pokud se týká otázky, zdaž a v jakém rozsahu platné právo připouští konfiskaci policejní, nemáme žádného ustanovení, kterým by se úřadům správním (policejním) dávalo všeobecné právo konfiskace k účelům policejním. V literatuře naší sice se o této otázce zvláště neuvažuje, že však se k ní tímto způsobem hledí, zdá se býti nepochybné. Nepřímý doklad toho podává *Pražák* l. c., kterýž připomíná, že se zabavení ospravedlňuje „v ý s l e d k e m ří z e n í t r e s t n í h o, v němž se buďto nařídí propadnutí věci zabavené jako trest vedlejší (§ 240 b zák. tr.), zničení její (§ 37 zák. tisk.), nebo se s ní učiní jiné opatření (sr. §§ 367, 375 ř. tr.).“ Pokládá tedy *Pražák* konfiskaci — pokud ovšem nevystupuje ve formě propadnutí a pod. podle ustanovení trestních — za přípustnou jen k účelům řízení trestního (resp. restituce soukromoprávné v řízení trestním), čímž patrně konfiskaci k účelům policejním nepřímo vylučuje. I v řízení trestním — scill. administrativním resp. policejním — uznává pak možnost konfiskace ve formě processního zabavení jen potud, pokud některé zákony speciální, jichž výpočet podává,<sup>16)</sup> dávají úřadům správním takové právo k tomu konci, aby byla zabezpečena vykonatelnost budoucího nálezu nařizujícího trest propadnutí nějaké věci nebo odnětí její a pod. Máme tu tedy činiti jen s obdobou zabavení k účelům processním, jak o něm bylo pojednáno nahoře pod lit. B, čís. 2.

Vysvětlení toho, proč zákony naše nedávají úřadům policejním v š e o b e c n é h o práva konfiskačního k účelům policejním, můžeme hledati jen v tom, že zákon pokládá tyto účely za dostatečně opatřené a zabezpečené již ostatními způsoby konfiskace. Jednak viděli jsme, že v některých případech konfiskace s o u d n í vykonává se k účelům policejním a nabývá tak povahy

---

<sup>16)</sup> Jsou to zejména: zákon o ochraně vzorků ze 7. pros. 1858; zák. na ochranu zemědělství z 16. června 1872; předpisy policejně-honební; zemské zákony rybářské; zák. o měrách a váhách z 23. července 1871; patent zbrojní; zák. o porušování potravin.

opatření policejního. Jednak však i konfiskací, jež má povahu trestu nebo se děje přímo jen k účelům processním, dosahuje se z á r o v e ň nepřímo i účelů policejních: odstraňuje se nebezpečnosti škody, již by mohly vzítí statky právní, kdyby na př. třaskaviny, zbraně, zkažené potraviny a pod. byly ponechány v rukách posavadního držitele. Tato zastupující účinnost konfiskace soudní činí tedy namnoze zbytečnou konfiskaci policejní. A to jest také žádoucí, ba se stanoviska svobody občanské nezbytno. Jinak by složena byla v ruce úřadů správních moc z míry veliká a do sféry soukromoprávné příliš hluboko zasahující.

D) Odvádění falšovaných veřejných úvěrních papírů a mincí podle § 136 odst. 2 a 3 ř. tr.

Ve spojitosti s úvahami předcházejícími nelze vyhnouti se zmínce o § 136 odst. 2 a 3 ř. tr. Nařizujeť se tam, že falšované veřejné úvěrní papíry sluší po skončeném řízení trestním zaslati ministerstvu financí, falšované bankovky a úvěrní papíry rakousko-uherské banky této bance a falšované kovové peníze příslušnému úřadu mincovnímu, a to se všemi z činu trestného pocházejícími nástroji, látkami a jinými k tomu náležejícími věcmi.

Povaha tohoto opatření jest velmi pochybná. Ukládaje soudu povinnost odvésti tyto věci zmíněným úřadům a ústavům, zákon patrně předpokládá, že soud držení jejich má. Nehledíme-li však k případům více méně nahodilým, kdy věc odevzdal soudu na př. sám držitel nebo nálezce věci, soud nabývá držení toho právě jen zabavením. A tu jest otázka, k jakému účelu a na jakém právním základě soud smí zabavení takových věcí předsevzítí.

Bylo by zajisté zcela vysvětlitelno a jak účely práva trestního, tak z důvodů policejních ospravedlněno, kdyby zákon nařizoval propadnutí těchto věcí. Zákon sám podává pro to obdoby takřka makavé v § 325, kdež pro případ velmi podobný („pozlacování nebo postříbřování mincí a padělání mincí nebo veřejných úvěrních papírů bez úmyslu podvodného“) zcela vhodně se nařizuje „propadnutí všech nezákonných výrobků“. Avšak pro zločiny falšování veřejných papírů úvěrních a mincí podobného zákonného nařízení není! Zabavení věcí zmíněných v cit. § 136 ř. tr. nemůže

se tedy státi k účelu propadnutí trestního a důsledně tedy ani k processním účelům provedení a zabezpečení exekuce (nahore lit. A a B, čís. 1 a 2). Zbývají tedy — poněvadž na zcela singulární účel restituce soukromoprávné (nahore lit. B čís. 4) tu vůbec nelze pomýšleti — toliko účel policejní a důkazní. Pro zabavení k účelům policejním však není rovněž zákonného podkladu, tak že zbývá jen účel důkazní, vzhledem k němuž zabavení jest arcí ospravedlněno všeobecnými předpisy §§ 98 a 139 dd. tr. ř.

Tu však zase namanuje se neshoda jiného druhu. Samo odvedení falsifikátů atd. nařízené v § 136 tr. ř. děje se patrně k účelům policejním — že soud může za vydání těchto věcí znova žádati, kdyby jich k nějakému výkonu řízení trestního zase bylo třeba, jest důležitosti podřízené — a mělo by tedy zasahovati co možná v š e c k y falsifikáty i nástroje k jejich výrobě určené. Tento účel nemusí zajisté shodovati se s účelem důkazním řízení trestního, ku kterémuž by stačilo snad jen zabaviti několik exemplářů oněch falsifikátů. Pro to však, aby byly odváděny i l á t k y, ze kterých falsifikáty byly vyrobeny, na př. kovy a pod., jak nařizuje též § 136, nedostává se ani zmíněného účelu policejního. Tu bylo by si mysliti jen p r o p a d n u t í j a k o ž t o t r e s t, pro kterýž však nedostává se zákonného podkladu. Nezbývá tedy než vyvozovati ze samého § 136 odst. 2 a 3 i právo soudu věci tam zmíněné zabaviti k tomu konci, aby mohl vyhověti příkazu tam obsaženému.

Z toho jest viděti, že toto ustanovení neobsahuje v sobě nijaké jasné myšlenky zákonodárné, zvláště pak, že zákonodárce nebyl sobě náležitě vědom jeho účelu ani poměru, v jakém jest opatření tam nařízené k propadnutí po rozumu zákona trestního ani k zabavení podle řádu trestního.

---